

Need Assessment of Academic Management Strategies Based on the Concept of Creative School Students' Core Competencies

Thepsuda Mekvilai¹, Dhirapat Kulophas² and Pruet Siribanpitak³

Received	Reviewed	Revised	Accepted
22/08/2563	05/12/2563	08/12/2563	15/12/2563

Abstract

The purpose of this study is to analyze the priority need of academic management strategies based on the concept of creative school students' core competencies. The sample of the selected schools was the group from the board of the secondary school under the office of secondary educational service areas, office of the basic education commission section from 342 different schools, which its selections performed by the multi-stage random sampling. Furthermore, the members of the population are the school director, chief academic officers, head of the department from the major subjects and teachers in a total of 1,118 people. The research tools are the questionnaires in the form of the Likert rating scales. As a result, 74.2690% of the questionnaires returned from the sample group. The data were analyzed by frequency distribution, percentage, mean, standard deviations and PNI modified. Overall, the findings indicated that the highest priority need of academic management strategies based on the concept of creative school students' core competencies is media and educational technology, learning resources development, measurement and assessment, learning and classroom management and curriculum development and respectively.

¹ Chulalongkorn University, E-mail: thepsudame@eisth.org

² Chulalongkorn University, E-mail: thepsudame@eisth.org

³ Chulalongkorn University, E-mail: thepsudame@eisth.org

Lastly, as the overall average of individually averaged values has been considered, there is five identical value for the academic management, which are criticism, followed by three identical value for the academic management, which are composure.

Keywords: Academic Management, Creative School Students' Core Competencies

ความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการตามแนวคิดสมรรถนะหลักของ นักเรียนโรงเรียนสร้างสรรค์

เทพสุดา เมฆวิสัย⁴, อีรภัทร กุโลภาส⁵ และพฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์⁶

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการตามแนวคิดสมรรถนะหลักของนักเรียนโรงเรียนสร้างสรรค์ กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 342 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลในแต่ละหน่วยตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือหัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย รวมทั้งสิ้น 1,118 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารวิชาการตามแนวคิดสมรรถนะหลักของนักเรียนโรงเรียนสร้างสรรค์ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยได้รับแบบสอบถามคืนมาคิดเป็นร้อยละ 74.2690 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมลำดับความต้องการจำเป็นที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล

ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับต่ำ ผลประเมินความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการตามแนวคิดสมรรถนะหลักของนักเรียนโรงเรียนสร้างสรรค์ เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบด้านสมรรถนะของนักเรียนโรงเรียนสร้างสรรค์ รายงาน พบว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการที่มีความต้องการจำเป็นตรงกันทั้ง 5 ด้าน เป็นอันดับแรก คือ การวิพากษ์ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการที่มีความต้องการจำเป็นตรงกัน 3 ด้าน เป็นอันดับสอง คือ การตั้งสติ

คำสำคัญ : การบริหารวิชาการ, สมรรถนะหลักของนักเรียนโรงเรียนสร้างสรรค์

⁴ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, E-mail : thepsudame@eisth.org

⁵ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, E-mail : thepsudame@eisth.org

⁶ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, E-mail : thepsudame@eisth.org

บทนำ

การพัฒนาประเทศไทยในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) อยู่ในห้วงเวลาของการปฏิรูปประเทศเพื่อแก้ปัญหาพื้นฐานหลายด้านที่สั่งสมมานานท่ามกลางสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็วและเชื่อมโยงกันใกล้ชิดมากขึ้น การแข่งขันด้านเศรษฐกิจจะเข้มข้นมากขึ้น สังคมโลกจะมีความเชื่อมโยงใกล้ชิดกันมากขึ้นเป็นสภาพไร้พรมแดน การพัฒนาเทคโนโลยีจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและจะกระทบชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมและการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างมาก ช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 นับเป็นจังหวะเวลาที่ท้าทายอย่างมากที่ประเทศไทยต้องปรับตัวขนานใหญ่ โดยจะต้องเร่งพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา และนวัตกรรมให้เป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกด้านเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยท่ามกลางการแข่งขันในโลกที่รุนแรงขึ้นมาก ประเทศไทยได้วางแผนและกำหนดทิศทางการปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบันและอนาคตไว้ คือ พัฒนาคูณภาพนักเรียนให้มีทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คือ สามารถอ่านออก (Reading) สามารถเขียนได้ (Writing) มีทักษะในการคำนวณ (Arithmetic) มีทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและสามารถแก้ไขปัญหาได้ (Critical thinking and problem solving) การคิดอย่างสร้างสรรค์และคิดเชิงนวัตกรรม (Creativity and innovation) ความเข้าใจในความแตกต่างของวัฒนธรรมและกระบวนการคิดข้ามวัฒนธรรม (Cross-cultural understanding) ความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะความเป็นผู้นำ (Collaboration teamwork and leadership) มีทักษะในการสื่อสารและการรู้เท่าทันสื่อ (Communication information and media literacy) มีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์และรู้เท่าทันเทคโนโลยี (Computing and IT literacy) มีทักษะอาชีพและการเรียนรู้ (Career and learning skills) และมีความเมตตากรุณา มีคุณธรรม และมีระเบียบวินัย (Compassion) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ในขณะที่ทิศทางการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยและการบริหารโรงเรียนของประเทศไทยในปัจจุบัน ยังไม่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ หลักสูตรและตำราเรียนของประเทศไทยยังไม่สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 การจัดการเรียนการสอน ตลอดไปจนถึงการสอบ ยังคงเน้นการจดจำเนื้อหา มากกว่าเรียนเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจแท้จริง ครูยังสอนแยกวิชา ไม่ได้สอนบูรณาการความรู้ เรียนรู้เฉพาะเนื้อหาในบทเรียน ไม่ได้เชื่อมโยงเนื้อหาในบทเรียนกับการเรียนรู้ประสบการณ์จริงในชีวิตประจำวัน ครูเป็นผู้บ่อนความรู้ให้กับนักเรียน ไม่ใช่การเรียนรู้ที่นักเรียนเสาะแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การออกแบบการเรียนรู้ไม่มียืดหยุ่น ไม่หลากหลาย ไม่สอดคล้องกับความสนใจและความสามารถของนักเรียน ครูผู้สอนออกข้อสอบเน้นความรู้ ความจำ ความเข้าใจ แต่ไม่ได้วัดความสามารถการวิเคราะห์ที่ประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน กอปรกับที่ผ่านมาประเทศไทยยังขาดความชัดเจนในการ

กำหนดเป้าประสงค์หลักของการศึกษา ขาดการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ที่นำมาใช้ปฏิบัติได้จริง ทั้งนี้การจะพัฒนาสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ได้ต้องอาศัยการปรับนโยบายมาตรฐานหลักสูตร วิธีสอน และการประเมิน ให้ไปในทางเดียวกัน จากปัญหาและความต้องการของนักเรียนที่เปลี่ยนไป การจัดการศึกษาจึงต้องเริ่มต้นที่การพัฒนาปัญญาของนักเรียนเป็นตัวตั้งให้เขารู้จักคิดวิเคราะห์ และคิดสังเคราะห์ และเน้นให้มีผลงานเกิดขึ้นกับนักเรียน ไม่ว่าผลงานนั้นจะเป็นผลงานวิชาการ ผลงานประดิษฐ์ ผลงานสร้างสรรค์ต่างๆ ดังนั้น ไม่ว่าจะเป็นการสอนภาษา การสอนคณิตศาสตร์ ก็จะต้องมีผลผลิตออกมาโดยชัดเจน นอกจากนั้น ผลผลิตที่ออกมาจะต้องเป็นผลผลิตที่ก่อให้เกิดสิ่งใหม่ๆ ด้วยพร้อมกันไป ไม่ใช่เพียงแต่ลอกเลียนแบบคนอื่นมา ในขณะที่รู้จักคิดสร้างสรรค์และมีผลงานแล้วนั้น ก็ต้องมีความรับผิดชอบด้วย เพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญการใช้ชีวิตและพัฒนาสังคมควบคู่กันไป นั่นคือ การศึกษาจะต้องเป็นไปเพื่อการคิดวิเคราะห์ และการสร้างสิ่งใหม่ๆ ให้กับตัวนักเรียน ให้กับสังคมอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้การศึกษาเป็นเครื่องมือของการสร้างและสร้างอย่างสร้างสรรค์แท้จริง เพื่อร่วมกันหาแนวทางในการพัฒนานักเรียนให้มีความพร้อมในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารโรงเรียนต้องสนับสนุนการผลิต จัดหา และใช้สื่อการเรียนการสอน เทคโนโลยี นวัตกรรม และสิ่งอำนวยความสะดวกที่หลากหลาย รวมทั้งการพัฒนาห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา ครูต้องเอาใจใส่นักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรักในการเรียนรู้ สนุกกับการเรียนรู้ กระตุ้นให้อยากเรียนรู้ ครูต้องยึดหลักสอนน้อย เรียนมาก ต้องก้าวข้ามสาระวิชาไปสู่การเรียนรู้ ที่ครูต้องออกแบบการเรียนรู้ และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้นักเรียนเรียนรู้จากการเรียนแบบลงมือทำ (Panich, V., 2012)

การปฏิรูปการศึกษา ตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสรรค์ (Creative School and Robinson and Aronica, 2015) ที่เรียกว่า การปฏิวัติการศึกษาในระดับรากหญ้า ถือเป็นหนึ่งแนวทางในการแก้ปัญหาของระบบการศึกษา คือ การศึกษาต้องตอบสนองต่อความต้องการของประเทศใน 4 ประเด็น คือ 1) ทางเศรษฐกิจ การศึกษาต้องส่งผลต่อความความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจของชาติ ปัจจุบันภาคธุรกิจพลิกโฉมเปลี่ยนแปลงไปเนื่องมาจากเทคโนโลยีดิจิทัลพัฒนาอย่างก้าวกระโดด การแข่งขันทางเศรษฐกิจในภาคการค้า การผลิต และการบริการ เข้มข้นขึ้นมากเป็นพิเศษ กำลังแรงงานที่มีการศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของชาติ 2) ทางวัฒนธรรม การศึกษาเป็นหนึ่งในวิธีการสำคัญที่ชุมชนใช้เพื่อสืบทอดค่านิยมและประเพณีจากรุ่นสู่รุ่น สำหรับบางสังคม การศึกษาเป็นการปกป้องวัฒนธรรมของตนเองจากอิทธิพลภายนอก ส่วนในบางสังคม การศึกษาเป็นวิธีการสร้างความอดกลั้นต่อวัฒนธรรมที่แตกต่างหลากหลาย 3) ทางสังคม เจตนารมณ์ประการหนึ่งของการศึกษาที่รัฐบาลจัดให้สาธารณะ (Public Education) ที่ได้มีการประกาศไว้ก็คือ เพื่อจัดการศึกษาที่จะช่วยให้นักเรียนทุกคน ไม่ว่าจะจะมีภูมิหลังหรือสถานภาพแบบไหน สามารถเข้าถึงโอกาสที่จะมั่งคั่งและประสบความสำเร็จ บ่มเพาะให้เยาวชนเป็นพลเมืองที่

.....
ต้นตัวพร้อมจะมีส่วนร่วมในสังคมและเป็นผู้ที่เปี่ยมด้วยความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น 4) ระดับปัจเจกบุคคล การศึกษาช่วยให้เยาวชนเกิดความรู้สึกยึดโยงทั้งต่อโลกภายในตนเอง และโลกที่อยู่รอบตัวนักเรียน สามารถบรรลุศักยภาพสูงสุดของตนเอง รวมทั้งมีชีวิตที่เติมเต็มและสร้างคุณประโยชน์ การศึกษาต้องปรับให้เหมาะกับนักเรียนแต่ละคน มีรากฐานมาจากความเห็นอกเห็นใจ และมีความเชื่อมโยงกับชุมชน ประกอบด้วย 4 ประเด็นสำคัญ คือ 1) การปฏิวัติการศึกษาจากฐานล่าง ได้แก่ ระดับโรงเรียนและชุมชน โดยเปิดโอกาสให้โรงเรียนออกแบบการศึกษาจากสภาพจริง ใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง และมีเครือข่ายการทำงานที่ใกล้ชิดระหว่างครอบครัวและโรงเรียน โดยผลการเปลี่ยนแปลงจะเกิดแก่นักเรียน ครู ผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการโรงเรียนและภาคีที่เกี่ยวข้อง ครอบครัว และโรงเรียนมีความใกล้ชิดและมีแผนในการทำงานร่วมกัน โดยการมีส่วนร่วมของครอบครัวไม่ได้จำกัดเพียงการช่วยเหลือเด็ก ๆ ในการทำการบ้าน เข้าร่วมประชุมกับโรงเรียน และการสอบถามข้อมูลจากครู แต่ยังครอบคลุมถึงการรณรงค์เพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพแก่นักเรียนทุกคนทั้งในห้องเรียนและส่วนกลาง 2) การมุ่งพัฒนาการเรียนการสอน มากกว่าการปฏิรูปโครงสร้างโรงเรียน โดยครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้นำกระบวนการเรียนรู้ ช่วยเด็กให้ค้นพบความสามารถและการสอนไม่ใช่การยืนอยู่ที่หน้ากระดานแต่เป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เด็กทำงานเป็นกลุ่ม และการสอนบูรณาการความรู้จากสาขาหนึ่งเข้ากับความรู้ต่างสาขา เช่น การผนวกวิชา ศิลปะและชีววิทยา มนุษยศาสตร์กับคณิตศาสตร์ การบูรณาการการเรียนสายอาชีพและสายสามัญ การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม การให้คนในกลุ่มช่วยสอน การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง การเรียนรู้โดยนักเรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง 3) การออกแบบการเรียนรู้อย่างมีศิลป์ เหมาะกับนักเรียนและมีความยืดหยุ่น เพื่อให้สอดคล้องกับความสนใจและความสามารถของนักเรียน และมีการประเมินผลที่แตกต่าง 4) การเรียนรู้ต้องให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะหลัก 8 สมรรถนะ คือ ความสงสัยใคร่รู้ (Curiosity), ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity), การวิพากษ์ (Criticism), การสื่อสาร (Communication), การร่วมมือ (Collaboration), ความเห็นอกเห็นใจ (Compassion), การตั้งสติ (Composure) และความเป็นพลเมือง (Citizenship) เพื่อพัฒนานักเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน เป็นกำลังแรงงานที่มีการศึกษาซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของชาติ นักเรียนเข้าใจและซาบซึ้งในวัฒนธรรมของตนเอง มีความสามารถในการสืบทอดค่านิยมและประเพณีของชาติ รวมไปถึงปกป้องวัฒนธรรมของตนเอง จากอิทธิพลภายนอก และเคารพวัฒนธรรมที่หลากหลายของผู้อื่น บ่มเพาะให้นักเรียนเป็นพลเมืองที่ต้นตัว พร้อมจะมีส่วนร่วมในสังคมและเป็นผู้ที่เปี่ยมด้วยความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ตลอดจนพัฒนานักเรียนให้เกิดความรู้สึกยึดโยงทั้งต่อโลกภายในตนเอง และโลกที่อยู่รอบตัวนักเรียน

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนานักเรียนให้มีสมรรถนะหลักที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ จึงเกิดแนวคิดในการศึกษาความ

ต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการตามแนวคิดสมรรถนะหลักของนักเรียนโรงเรียนสร้างสรรค์ เพื่อสะท้อนความต้องการจำเป็นและพัฒนาแนวทางในการบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อให้เด็กนักเรียนมีสมรรถนะหลักของนักเรียนโรงเรียนสร้างสรรค์ มีทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) มีทักษะการเรียนรู้และสร้างนวัตกรรมใหม่ (Learning and Innovation Skills) สามารถนำความรู้ใหม่ไปใช้ได้อย่างสร้างสรรค์ (Ability to Use New Knowledge in a Creative Way) เตรียมความพร้อมผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน มีความสามารถในการสืบหาค่านิยม วัฒนธรรมและประเพณีที่ตีงามของประเทศ เป็นพลเมืองที่ดีมีส่วนร่วมในสังคมและเป็นผู้ที่เปี่ยมด้วยความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการตามแนวคิดสมรรถนะหลักของนักเรียนโรงเรียนสร้างสรรค์

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการตามแนวคิดสมรรถนะหลักของนักเรียนโรงเรียนสร้างสรรค์ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการหรือหัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 42 เขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 2,358 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 342 โรงเรียน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณสูตรขนาดกลุ่มตัวอย่างของ (Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (Confidence Interval) โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ซึ่งจะแบ่งออกเป็น 5 ภูมิภาค คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลางและภาคตะวันออก ภาคใต้ และกรุงเทพมหานคร

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการตามแนวคิดสมรรถนะหลักของนักเรียนโรงเรียนสร้างสรรค์ โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

2.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด ตำแหน่ง และระยะเวลาในการทำงาน

2.2 ตอนที่ 2 เป็นข้อความความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการตามแนวคิดสมรรถนะหลักของนักเรียนโรงเรียนสร้างสรรค์ โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ 1 ถึง 5 (Rating Scale)

2.3 ตอนที่ 3 เป็นข้อความความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสภาพแวดล้อมภายนอกที่เอื้อต่อการบริหารวิชาการตามแนวคิดสมรรถนะหลักของนักเรียนโรงเรียนสร้างสรรค์ โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ 1 ถึง 5 (Rating Scale)

2.4 ตอนที่ 4 เป็นข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการบริหารวิชาการตามแนวคิดสมรรถนะหลักของนักเรียนโรงเรียนสร้างสรรค์ เป็นแบบคำถามปลายเปิด (Open-Ended Questions) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการบริหารวิชาการตามแนวคิดสมรรถนะหลักของนักเรียนโรงเรียนสร้างสรรค์ เป็นแบบคำถามปลายเปิด (Open-Ended Questions)

โดยการสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ศึกษา ทบทวน เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารวิชาการตามแนวคิดสมรรถนะหลักของนักเรียนโรงเรียนสร้างสรรค์ จากนั้นสังเคราะห์ข้อบ่งชี้การบริหารวิชาการและแนวคิดสมรรถนะหลักของนักเรียนโรงเรียนสร้างสรรค์ เพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย และสร้างข้อคำถาม จากนั้นจึงนำไปตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) พิจารณาค่าความสอดคล้องกับนิยามศัพท์ (Index of item objective congruence: IOC) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 ท่าน ได้ค่า IOC ที่มีค่าระหว่าง 0.86 – 1.00 ซึ่งถือว่าทุกข้อผ่านเกณฑ์ แล้วจึงนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 6 โรงเรียน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 30 คน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้อาวีเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการคำนวณหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาร์ค (Cronbach's alpha coefficient) มีค่าความ เชื่อมั่นเท่ากับ 0.9973 จึงนำไปใช้เก็บข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) กับผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) จำนวน 42 เขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 342 โรงเรียน โดยมีโรงเรียนที่ส่งแบบสอบถามกลับมาทั้งสิ้น 254 โรงเรียน โดยอัตราการตอบกลับคิดเป็นร้อยละ 74.2690 ผู้ให้ข้อมูล 1,118 คน และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการศึกษาเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์การจัดลำดับความต้องการจำเป็น โดยใช้สูตรของ Priority Need Index Modified (PNI_{modified}) ใช้แบบปรับปรุงจากสูตรดั้งเดิม โดย นางลักษณ์ วิรัชชัย และปรับปรุงโดย สุวิมล ว่องวานิช (2558) ดังนี้ $PNI_{\text{modified}} = (I - D)/D$

ผลการวิจัย

1. เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมพบว่า การบริหารวิชาการตามแนวคิดสมรรถนะหลักของนักเรียนโรงเรียนสร้างสรรค์ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับสูง เท่ากับ 0.2280 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ และด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับสูง โดยการบริหารวิชาการที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($PNI_{\text{Modified}} = 0.2596$) รองลงมาคือ การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ($PNI_{\text{Modified}} = 0.2589$) และด้านการวัดและประเมินผล ($PNI_{\text{Modified}} = 0.2511$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับต่ำ คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ($PNI_{\text{Modified}} = 0.2447$) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($PNI_{\text{Modified}} = 0.2374$) ตามลำดับ

2. เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบของสมรรถนะหลักของนักเรียนโรงเรียนสร้างสรรค์ พบว่า 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การวิพากษ์ ($PNI_{\text{Modified}} = 0.2835$) รองลงมา คือ ความสงสัยใคร่รู้ ($PNI_{\text{Modified}} = 0.2531$) 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน ลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การวิพากษ์ ($PNI_{\text{Modified}} = 0.2804$) รองลงมา คือ การตั้งสติ ($PNI_{\text{Modified}} = 0.2531$) 3) ด้านการวัดและ ประเมินผล ลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การวิพากษ์ ($PNI_{\text{Modified}} = 0.2771$) รองลงมา คือ การตั้งสติ ($PNI_{\text{Modified}} = 0.2683$) 4) ด้าน

การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การวิพากษ์ ($PNI_{Modified} = 0.2966$) รองลงมา คือ ความคิดสร้างสรรค์ ($PNI_{Modified} = 0.2659$) และ 5) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การวิพากษ์ ($PNI_{Modified} = 0.2904$) รองลงมา คือ การตั้งสติ ($PNI_{Modified} = 0.2645$)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการตามแนวคิดสมรรถนะหลักของนักเรียนโรงเรียนสร้างสรรค์ ในภาพรวมและรายด้าน สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการตามแนวคิดสมรรถนะหลักของนักเรียนโรงเรียนสร้างสรรค์ โดยภาพรวม ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนามากที่สุด สะท้อนให้เห็นว่า สื่อการสอน และเทคโนโลยีในยุคปัจจุบันมีความจำเป็นสูงสุด เป็นเรื่องสำคัญที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องให้การส่งเสริมและพัฒนาครูสร้างสื่อการสอน สร้างนวัตกรรมการสอน และใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ สนับสนุนครูในด้านการสร้างบทเรียนออนไลน์ต่าง ๆ เช่น Google Classroom, Edmodo, Youtube รวมไปถึงการเรียนการสอนแบบโต้ตอบออนไลน์ เช่น Google Meet, Zoom Video Communications ซึ่งสอดคล้องกับ (Sankapong, S., 2019) ที่กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรมีแนวทางที่จะให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความสามารถที่นำเทคโนโลยีที่เป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ส่งเสริมและพัฒนาครูในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนควรสร้างระบบการบริหารจัดการให้นักเรียนทุกคนได้ใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พร้อมทั้งมีการติดตามตรวจสอบ ประเมินผลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

2. ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการตามแนวคิดสมรรถนะหลักของนักเรียนโรงเรียนสร้างสรรค์ พิจารณาตามองค์ประกอบด้านสมรรถนะหลักของนักเรียนโรงเรียนสร้างสรรค์ รายด้าน 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการวัดและประเมินผล 4) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และ 5) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พบว่า

2.1 พิจารณาตามองค์ประกอบด้านสมรรถนะหลักของนักเรียนโรงเรียนสร้างสรรค์ รายด้าน ได้แก่ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการที่มีความต้องการจำเป็นตรงกันทั้ง 5 ด้าน เป็นอันดับแรก คือ การวิพากษ์ เนื่องจากว่า การวิพากษ์เป็นความสามารถของนักเรียนที่จะวิเคราะห์ข้อมูลและความคิด พร้อมนำเสนอข้อโต้แย้งและการตัดสินใจที่มีเหตุผลรองรับได้ การวิพากษ์เป็นมากกว่าตรรกศาสตร์ ความคิดวิพากษ์เป็นความสามารถในการตีความสิ่งที่ผู้อื่น

ต้องการสื่อ เป็นความเข้าใจในบริบท เป็นการหยั่งถึงคุณค่าและความรู้สึกที่แฝงอยู่ข้างใน เป็นการมองไกลจนเห็นไปถึงแรงจูงใจ นำเสนอออกมาเป็นข้อสรุปได้อย่างกระชับรัดกุมในรูปแบบที่เหมาะสม การคิดวิพากษ์มีความสำคัญต่อความเจริญงอกงามของมนุษย์และนับวันยิ่งทวีความสำคัญมากขึ้น แนวทางในการพัฒนาความคิดวิพากษ์ของนักเรียน คือ พัฒนาความสามารถแยกแยะข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น สาระจากเรื่องไร้สาระความสัจจากความลวง เพราะความคิดวิพากษ์เป็นหัวใจของทุกสาขาวิชาในโรงเรียน และต้องได้รับการปลูกฝังจนเป็นนิสัยนอกห้องเรียนด้วย (Robinson And Aronica, 2015) ซึ่งเป็นความท้าทายของครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียนในการนำกลวิธีการสอนต่างๆ เข้ามาใช้เพื่อพัฒนาความคิดวิพากษ์ของนักเรียน

2.2 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการที่มีความต้องการจำเป็นตรงกัน 3 ด้าน เป็นอันดับสอง คือ การตั้งสติ เนื่องจากสมรรถนะการตั้งสติ เป็นความสามารถของนักเรียนในการควบคุมตนเอง การทำความเข้าใจและการเชื่อมโยงความรู้สึกของตนเองกับสถานการณ์อื่นที่เกิดขึ้น แนวทางในการสร้างการตั้งสติให้กับนักเรียน คือ จัดสรรเวลา และสอนเทคนิคการฝึกสมาธิในชีวิตประจำวันของนักเรียน เพื่อช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสสำรวจโลกภายในตนเองจากการฝึกสติให้อยู่กับปัจจุบันและมีความสงบสำรวมในจิตใจเป็นประจำ ครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียนต้องให้ความสำคัญในเรื่องสมรรถนะการตั้งสติของนักเรียน พัฒนานักเรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม เพื่อผลิตกำลังคนที่มีทักษะ และคุณลักษณะที่พร้อมตอบสนองตามความต้องการของสถานประกอบการ และภาคส่วนต่าง ๆ

2.3 ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การวิพากษ์ เนื่องจากว่า การวิพากษ์เป็นสมรรถนะของนักเรียนที่สามารถแสดงความคิด วิเคราะห์ข้อข้อมูล พร้อมนำเสนอข้อโต้แย้ง มีการตัดสินใจที่ถูกต้อง และมีเหตุผลรองรับได้ ในการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนดังกล่าวนี้ต้องเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะหลักของนักเรียน เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ทำให้นักเรียนและครู หรือนักเรียนและนักเรียน ได้มีปฏิสัมพันธ์ และทำกิจกรรมสร้างสรรค์ร่วมกันอย่างหลากหลาย ส่งเสริมให้นักเรียนได้สืบค้นอย่างสร้างสรรค์ สร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการตอบสนองความต้องการของนักเรียนทั้งรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ (Robinson and Aronica, 2015) มีแหล่งเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน จัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก มีการจัดระบบไฟฟ้าให้มีความพร้อมรองรับการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการจัดการเรียนการสอน จัดสรรอุปกรณ์ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีความพร้อมรองรับการใช้ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ และอุปกรณ์สนับสนุนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ จัดระบบอินเทอร์เน็ตให้มีความพร้อม

รองรับการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการจัดการเรียนรู้ (Siangboon, P., Yiumsaeang, T. and Homhual, S., 2011) ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดวางครูผู้รับผิดชอบที่มีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการให้ความรู้ในแต่ละแหล่งเรียนรู้ พัฒนาให้เกิดฐานความรู้ที่สมบูรณ์ อาทิเช่น ฐานห้องสมุด ฐานห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ฐานสวนพฤกษศาสตร์ ฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา เป็นต้น และดำเนินการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนทุกปีเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน (Department of Education, 1999)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารโรงเรียน ควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและพัฒนาครูสร้างสื่อการสอน สร้างนวัตกรรมการสอน และใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาให้นักเรียนให้มีทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ผลประเมินความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการตามแนวคิดสมรรถนะหลักของนักเรียนโรงเรียนสร้างสรรค์ โดยภาพรวม คือ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะหลักของนักเรียน จัดสรรอุปกรณ์พร้อมรองรับการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการจัดการเรียนการสอน และจัดระบบอินเทอร์เน็ตให้มีความพร้อมรองรับการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการจัดการเรียนการสอน

1.2 ครูควรให้ความสำคัญในการพัฒนาความรู้และทักษะของตนเองในการจัดการเรียนการสอน สร้างนวัตกรรมการสอน และใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ จัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการทำกิจกรรมสร้างสรรค์ร่วมกันอย่างหลากหลาย ส่งเสริมให้นักเรียนได้สืบค้นอย่างสร้างสรรค์ นักเรียนสามารถวิเคราะห์ข้อมูล เสนอความคิด พร้อมนำเสนอข้อโต้แย้ง และใช้เหตุผลในการตัดสินใจ เนื่องจากผลการวิจัย เมื่อพิจารณารายด้าน และจำแนกตามองค์ประกอบของสมรรถนะหลักของนักเรียนโรงเรียนสร้างสรรค์ พบว่า การวิพากษ์ มีความต้องการจำเป็นสูงสุด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรมการบริหารวิชาการตามแนวคิดสมรรถนะหลักของนักเรียนโรงเรียนสร้างสรรค์ เพื่อหาแนวทางหรือวิธีการที่จะสมรรถนะหลักของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึง เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้ ศึกษาลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการตามแนวคิดสมรรถนะหลักของนักเรียนโรงเรียนสร้างสรรค์ เท่านั้น

2.2 ควรมีการศึกษาการบริหารวิชาการตามแนวคิดสมรรถนะหลักของนักเรียนโรงเรียน
สร้างสรรค์ ในระดับประถมศึกษา เพราะการพัฒนาสมรรถนะหลักของนักเรียนโรงเรียนสร้างสรรค์
นักเรียนในระดับประถมศึกษา เป็นการเตรียมความพร้อมผู้เรียนตั้งแต่วัยเด็ก ให้สอดคล้องกับ
ความต้องการของตลาดแรงงาน มีความสามารถในการสืบทอดค่านิยม วัฒนธรรมและประเพณีที่ดี
งามของประเทศ เป็นพลเมืองที่ดีมีส่วนร่วมในสังคมและเป็นผู้ที่เปี่ยมด้วยความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
ดังนั้น หากมีการศึกษาในระดับประถมศึกษาแล้ว จะทำให้โรงเรียนสามารถพัฒนานวัตกรรม
การบริหารวิชาการตามแนวคิดสมรรถนะหลักของนักเรียนโรงเรียนสร้างสรรค์แก่นักเรียนประถมศึกษา
ได้ เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ ศึกษาข้อมูลเฉพาะโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษา
เท่านั้น

References

- Creative School and Robinson, K., & Aronica, L. (2015). *Creative Schools: Revolutionizing Education from the Ground Up*. Australia: Penguin UK.
- Department of Education. (1999). *Guidelines for developing learning resources in schools*. Bangkok: Religious Printing Press.
- Panich, V. (2012). *Ways to create learning for students in the 21st century*. Bangkok: Tathata Publication Co. Ltd.
- Sankapong, S. (2019). *A model for promoting the use of electronic media to enhance the quality of education in public schools under the Office of the Basic Education Commission*.
- Siangboon, P., Yiumsaeng, T. and Homhual, S. (2011). Development of learning resources in educational institutions to manage student-centered learning at Ban Nong Bua Khu School, Na Dun District, Maha Sarakham Educational Service Area Office, District 2. *Journal of Humanities and Social Sciences Rajabhat Mahasarakham University*. Volume 1.No. 109-120
- Taro Yamane. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. (3rded). New York. Harper and Row Publications.

